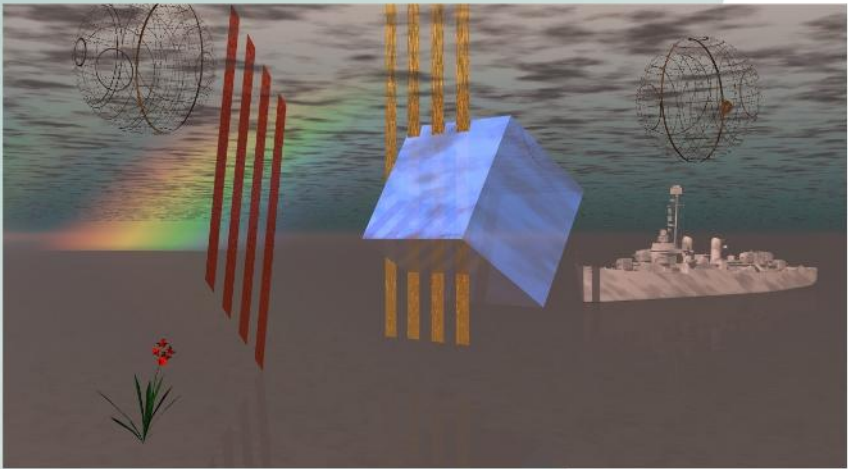

Angela GRĂMADĂ

*Evoluția relațiilor ruso- americane
din perspectiva dezbaterei
multilateralism/unilateralism*

Politică

Angela GRĂMADĂ

**EVOLUȚIA RELAȚIILOR
RUSO-AMERICANE
DIN PERSPECTIVA DEZBATERII
MULTILATERALISM/UNILATERALISM**

Lumen

Iași 2007

Angela GRĂMADĂ

Cood.ştiinţific: Prof. Univ. Dr. Ioan Mircea Paşcu

EVOLUȚIA RELAȚIILOR RUSO-AMERICANE DIN

PERSPECTIVA DEZBATERII

MULTILATERALISM/UNILATERALISM

Editura Lumen este acreditată CNCISIS sub nr 003

Redactor: Morariu Irina Maria

Editura Lumen www.editorialumen.com

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GRĂMADĂ, ANGELA

**Evoluția relațiilor ruso-americane din perspectiva
dezbaterei multilateralism-unilateralism / Angela**

Grămadă. - Iași : Lumen, 2007

Bibliogr.

ISBN 978-973-166-014-1

94(498:47)

Extras din volumul:

Gramada, A. (2007). Evolutia relatiilor ruso-americane din perspectiva dezbaterei multilateralism-unilateralism. Iasi, Romania: Lumen.

Angela GRĂMADĂ

**EVOLUȚIA RELAȚIILOR
RUSO-AMERICANE
DIN PERSPECTIVA DEZBATERII
MULTILATERALISM/UNILATERALISM**

Lumen

Iasi 2007

Extras din volumul:

Gramada, A. (2007). Evolutia relatiilor ruso-americeane din perspectiva dezbaterii multilateralism-unilateralism. Iasi, Romania: Lumen.

Pagina lasata
intentionat goala

Extras din volumul:

Gramada, A. (2007). Evolutia relatiilor ruso-americane din perspectiva dezbaterii multilateralism-unilateralism. Iasi, Romania: Lumen.

Cuprins:

INTRODUCERE	7
CAPITOLUL I. TENDINȚE ACTUALE ÎN POLITICA EXTERNĂ A STATELOR UNITE ALE AMERICII DUPĂ 11 SEPTEMBRIE 2001	11
1.1. Statele Unite ale Americii și noua politică externă de la Casa Albă. Evoluții după alegerile din anul 2000	12
1.2. Incoerența noilor concepte de politică externă a Statelor Unite – efect al atacurilor asupra simbolurilor americane.....	17
1.3. Statele Unite ale Americii între propagarea valorilor democratice și/sau hegemonie mondială.....	26
CAPITOLUL II. FEDERAȚIA RUSĂ ÎN EPOCA „PUTIN” – MAREA REVENIRE ÎN POLITICA MONDIALĂ.....	35
2.1 Dinamismul politicii externe a Rusiei după alegerile din anul 2000.....	36
2.2 Principalele direcții de acțiune ale „Doctrinei Putin”. Pretenții vechi și noi.....	42
2.3. Rusia și țările spațiului post-sovietic. Implicațiile revoluției orange asupra geopoliticii rusești.....	51
CAPITOLUL III. STATELE UNITE ALE AMERICII ȘI FEDERAȚIA RUSĂ ÎNTRE DEZBATERICA UNILATERALISM VERSUS MULTILATERALISM	57
3.1. Statele Unite ale Americii între propagarea unilateralismului și respingerea multilateralismului	62
3.2. Aspirațiile multilateraliste ale Federației Ruse. Adevăr și ficțiune.....	69
3.3. Divergențe și consens în relațiile de politică externă ale Statelor Unite ale Americii și Federației Ruse	75
CONCLUZII	81
BIBLIOGRAFIE	84

Extras din volumul:

Gramada, A. (2007). Evoluția relațiilor ruso-americane din perspectiva dezbaterii multilateralism-unilateralism. Iași, România: Lumen.

Pagina lasata
intentionat goala

Extras din volumul:

Gramada, A. (2007). Evolutia relatiilor ruso-americane din perspectiva dezbaterii multilateralism-unilateralism. Iasi, Romania: Lumen.

INTRODUCERE

În discursurile despre relațiile internaționale, ne-am obișnuit să folosim mai multe clișee: atunci când vorbim despre sistemul internațional întrebuițăm, chiar și după terminarea războiului rece, termenii de unipolaritate, bipolaritate, multipolaritate. Este doar o deprindere sau o realitate?

Totuși, Războiul Rece a luat sfârșit, iar clișeele au rămas în memoria politicii externe a statelor care le-au folosit. Acestea tind să realizeze un transfer dintr-o categorie în alta, oscilând, de cele mai multe ori, între multilateralismul foarte în vogă astăzi, printre actorii mici ai sistemului internațional și unilateralismul foarte combătut, oficial, dar care este instrumentul principal de acțiune în favoarea atingerii scopurilor de politică externă a actorilor mari, în special.

Există, însă, un clișeu, care are valoare de adevăr, chiar și în prezent, când au trecut aproape douăzeci de ani de la destrămarea sistemului bipolar al relațiilor internaționale, adică de la destrămarea Uniunii Sovietice, unul dintre cei doi poli, care s-a menținut în viață cu ajutorul armelor nucleare. Acesta ține de tendința de a caracteriza situația geopolitică actuală, dar și cea trecută, prin prisma relațiilor de politică externă ale Statelor Unite ale Americii și Federației Ruse. Nu există stat sau actor internațional, care să nu țină cont în stabilirea intereselor și priorităților naționale de dispoziția politicianilor de la Casa Albă sau Kremlin.

Ce sunt acești doi actori internaționali: rivali sau parteneri? Până la ce punct se extinde această rivalitate sau acest parteneriat? Poate să existe, totuși un consens între cei doi, ținând cont de faptul că la nivel declarativ, adică de discurs politic, tendințele de propagare a interesului național sunt realizabile într-o manieră asemănătoare și de o parte, și de cealaltă? Până unde poate ajunge

Extras din volumul:

Gramada, A. (2007). *Evoluția relațiilor ruso-americane din perspectiva dezbaterii multilateralism-unilateralism*. Iasi, Romania: Lumen.

toleranța reciprocă, dacă sistemul internațional a fost în secolul XX prea mic pentru cei doi actori internaționali?

Prin această lucrare vom încerca să identificăm ce este fals și ce este adevărat în tendințele actuale ale relațiilor de politică externă ale celor două state. Vom insista asupra noilor concepte ale parteneriatului ruso-american, vom identifica interese geopolitice mai noi și mai vechi, dar mai ales vom încerca să depistăm valoarea de adevăr a multilateralismului rus, declarat în aproape toate documentele oficiale importante și unilateralismului american, propagat prin acțiuni concrete, în condițiile în care nici unul dintre cei doi actori, a căror politică externă am supus-o dezbaterii, nu reușește să găsească un punct de echilibru, care să-i satisfacă în întregime, chiar dacă se depun eforturi și se folosesc nenumărate resurse pentru a-l atinge. Scopul lucrării, punctul culminant al ei se dorește a fi identificarea momentului în care multilateralismul rus se transformă în acțiuni cu caracter unilateralist, iar politica externă americană se consumă în acțiunile sale unilaterale, pe care le-a adoptat după un atentat care, practic, a zdruncinat fundamentele societății americane. Un interes deosebit prezintă și modalitatea în care cele două curente, adoptate de mai marii arenei politice internaționale, vor interacționa în perioada imediat următoare, pentru a evidenția trăsăturile noii configurații a sistemului internațional. Cine va obține primatul asupra lumii: Federația Rusă prin acțiuni, declarate multilateraliste sau Statele Unite ale Americii, prin deja consacratele metode unilateraliste? Oare dezbaterea multilateralism-unilateralism, dintre cele două poate atinge un anumit punct de echilibru, convenabil ambelor părți implicate în lupta pentru hegemonia mondială? Este posibil să mai asistăm la o astfel de duelare pe arena internațională sau Războiul Rece le-a epuizat deja resursele în fața noilor provocări?

Pentru a efectua această analiză într-o manieră cât mai obiectivă și pentru a obține acele caracteristici necesare evaluării

Extras din volumul:

Gramada, A. (2007). Evoluția relațiilor ruso-americane din perspectiva dezbaterii multilateralism-unilateralism. Iași, România: Lumen.

EVOLUȚIA RELAȚIILOR RUSO-AMERICANE DIN
PERSPECTIVA DEZBATERII
MULTILATERALISM/UNILATERALISM

---

corecte a stării actuale a mediului internațional, este necesar să evidențiem care sunt noile tendințe în materie de politică externă ale celor două state în perioada actualelor președinții, atât la Casa Albă, cât și la Kremlin. Acest lucru este posibil doar folosind analiza comparativă, deducția, dar și metoda istorică de atestare a evenimentelor, care au avut loc recent.

Pe baza acestor considerente vom porni în studiul acestei lucrări de la analiza celor mai noi tendințe în materie de politică externă americană, în perioada premergătoare, dar mai ales în cea imediat următoare atacului terorist de la 11 septembrie 2001, încercând să demonstrăm că o parte din vină aparține chiar americanilor și tendinței lor de a exporta valori democratice, consacrate pe plan intern, dar care nu se potrivesc și altor participanți la viața politică internațională, acestea neputând fi impuse prin forță.

Capitolul consacrat politicii externe a Statelor Unite va fi urmat de un altul, unde vom defini noile priorități ale Federației Ruse, în contextul în care aceasta încercă să redobândească poziția geopolitică importantă, pe care a deținut-o în trecut și pe care a pierdut-o nu doar în detrimentul unui singur actor, cu care se afla în competiție.

Evoluția recentă a relațiilor bilaterale dintre Statele Unite ale Americii și Federația Rusă a surprins opinia publică internațională. De aceea al treilea capitol al lucrării va fi consacrat în întregime studiului asupra modului în care s-au propagat aceste relații, dar din perspectiva dezbaterii multilateralism versus unilateralism.

Originalitatea acestei lucrări constă în analiza relațiilor ruso-americeane din perspectiva multilateralism-unilateralism.

De altfel, este foarte important să menționăm aici că există multe studii recente, care analizează evoluția relațiilor ruso-americeane, după anul 2001, atunci când de fapt s-a schimbat întreaga logică a acțiunilor de politică externă a acestor două state.

Extras din volumul:

Gramada, A. (2007). *Evoluția relațiilor ruso-americeane din perspectiva dezbaterii multilateralism-unilateralism*. Iasi, Romania: Lumen.

Angela GRĂMADĂ

Putem să-i menționăm printre autorii care și-au consacrat o parte din timpul lor acestui subiect pe Pierre Lorrain cu lucrarea „Incredibila alianță Rusia – Statele Unite”, în care realizează o analiză extrem de utilă a relațiilor dintre cei doi actori, mai ales din punct de vedere al influenței pe care o au actualii președinți de stat de la Kremlin și Casa Albă asupra definirii priorităților de interes național, pe domnul Mihai E. Ionescu, autor al lucrării „Sfidarea Westphaliei. Relații internaționale 1996 - 2004”, în care se dedică studiului asupra triumphiului Statele Unite – Rusia – UE și cum a influențat el starea actuală a geopoliticii mondiale. Nu putem să-i neglijăm, în acest context, nici pe diplomați, care au fost primii care au putut să tragă anumite concluzii și primii care au fost ținte ale criticilor din partea opiniei publice, puțin tolerantă față de greșelile acestora. Printre aceștia îi menționez pe Igor Ivanov, de partea rusă, autor al mai multor monografii și pe Henry Kissinger, de partea americană, cu cele două lucrări ale sale deja consacrate în literatura de specialitate.

Analiza comparativă a evoluției relațiilor dintre două state mari precum Federația Rusă și Statele Unite ale Americii, mai ales prin prisma multilateralism versus unilateralism, trebuie să trezească interesul nu doar acestor două țări, chiar dacă acestea încearcă în mod intenționat să păstreze anumite limite în relațiile reciproce. Un interes deosebit pentru studiul actorilor implicați trebuie să apară din partea actorilor mici, care nu pot să ignore transformările actuale pe care le suferă sistemul internațional din care fac parte. Doar ținând cont de acest lucru acțiunile lor în materie de politică externă vor fi eficiente, având astfel logică și coerență.

Extras din volumul:

Gramada, A. (2007). Evoluția relațiilor ruso-americane din perspectiva dezbaterii multilateralism-unilateralism. Iasi, Romania: Lumen.

CAPITOLUL I

Tendențe actuale în politica externă a Statelor Unite ale Americii după 11 septembrie 2001

După atentatele de la 11 septembrie 2001 o lume întreagă a încremenit. Toți se așteptau ca la Casa Albă politica externă să ia o altă întorsătură, radical diferită de cea care existase până atunci. Așa s-a și întâmplat. Cel mai puternic stat al lumii s-a dovedit a fi vulnerabil și mult prea expus riscurilor și amenințărilor. Politica externă a Statelor Unite ale Americii părea să fi pierdut teren în fața noilor provocări, iar acțiunile sale imediate au fost incoerente și au destabilizat și mai mult sistemul internațional. Până la momentul de redefinire a priorităților sale Statele Unite vor întâmpina mari dificultăți în realizarea scopului inițial pe care l-au afirmat în mediul internațional. Acestea nu vor mai putea promova valorile lor democratice, dacă își vor impune și în continuare, în mod brutal, autoritatea asupra celorlalte componente ale sistemului internațional din care fac parte. Eliminându-le în mod agresiv, justificându-și direcțiile de acțiune prin legitimitatea oferită de un drept internațional pe care îl citează selectiv pentru a-și atinge scopurile, vor ajunge să se întâlnească față în față cu un alt actor, care redobândește treptat, dar sigur, poziția deținută altădată. Rusia este mai imprezvizibilă decât orice altă țară, iar americanii știu foarte bine acest lucru. De aceea ar fi bine ca în tendința de impunere a hegemoniei americane să se țină cont și de acest fapt.

Extras din volumul:

Gramada, A. (2007). Evoluția relațiilor ruso-americane din perspectiva dezbaterii multilateralism-unilateralism. Iași, România: Lumen.

1.1. Statele Unite ale Americii și noua politică externă de la Casa Albă.

Evoluții după alegerile din anul 2000

Fiecare membru al mediului internațional trebuie să conștientizeze că acesta este într-o continuă metamorfoză și simpla indignare cu privire la fenomenele care iau o întorsătură nefavorabilă nu este suficientă pentru a constitui o strategie de politică externă viabilă. Este foarte dificil să stabilești priorități pentru viitor, atunci când nu iei în calcul toate posibilitățile și nu evaluezi toate circumstanțele, care apar din simplul motiv că sistemul se dezvoltă continuu.

În anul 2000, după alegeri, Statele Unite ale Americii, au intrat -pentru a câta oară- în vizorul opiniei publice internaționale. Totul părea să decurgă sub deviza: Președinte de stat nou – politică externă nouă.

„Se spune despre cel de-al 43-lea președinte american că este o personalitate polarizantă: fie îl iubești, fie îl urăști.”¹

Toate acțiunile întreprinse în perioada imediat următoare alegerilor, erau influențate de input-uri de concepte preluate, se pare, din mentalitatea războiului rece. Mulți observatori considerau că vom asista la revenirea la bipolaritate. Echilibrul care domnise, oarecum, aproape zece ani era respins de noua administrație de la Casa Albă, sub președinția lui George W. Bush. Părea că toată direcția urmată până la acel moment de acest stat este anulată de câteva personalități politice, care aveau o oarecare repulsie față de stabilitate.

Într-o perioadă, relativ scurtă, în mai puțin de un an de zile, George W. Bush și apropiații săi reușiseră să impună lumii o diplomație unilaterală, care servea exclusiv unui cerc restrâns de

---

¹ <http://www.revista22.ro>.

EVOLUȚIA RELAȚIILOR RUSO-AMERICANE DIN PERSPECTIVA DEZBATERII MULTILATERALISM/UNILATERALISM

---

persoane. Există câteva evenimente, care vin să confirme cele afirmate mai sus. Dispute diplomatice, cu rivalul din perioada războiului rece, adică Federația Rusă, care s-au soldat cu expulzarea diplomaților ruși de pe teritoriul Statelor Unite, dificultăți apărute în relațiile cu China, din cauza Taiwanului, neînțelegeri în privința politicii adoptate față de Coreea, dar mai ales provocarea Irakului, deschis, fără ocolișuri, supunerea sistemului Alianței Nord-Atlantice în favoarea unui singur actor, adică în interes american, servesc ca argumente în favoarea celor afirmate mai sus.

„Pentru analistul american Ivo Daalder, actuala orientare de politică externă a SUA echivalează cu revenirea la epoca împărțirii actorilor internaționali între „băieții cei buni”, cu care se poate discuta, și „cei răi”, față de care trebuie adoptată o atitudine de forță.”²

A fost anul în care s-au redefinit priorități, interese naționale, strategii de tot felul, direcții de acțiune, parteneri și rivali. De asemenea, a fost anul în care Statele Unite au provocat în repetate rânduri lumea islamică, cauzându-i indignare și repulsie față de tot ceea ce își are originea în civilizația occidentală, contribuind, astfel, în mod indirect, la transformarea terorismului internațional într-un actor global, care, în prezent, nu mai poate fi ignorat și cere din ce în ce mai mult o atenție sporită.

„Sub avalanșa nesfârșită de anateme americanii au ajuns să gândească astfel: „Dacă tot se zice că nu avem dreptate, la ce bun să le mai cerem altora sfatul? Știm dinainte că tot or să ne condamne.””³

Putem, deci observa cum realismul politicii externe americane, de care erau convingși Kennan sau Morgenthau,

---

² Ionescu Mihail E. Sfidarea Westphaliei. Relații internaționale 1996 – 2004 – București: Politeia – SNSPA, 2005, pag. 300.

³ Revel Jean Francois. Obsesia antiamericană. Cum funcționează, care sunt cauzele și inconsecvențele ei – București: Ed. Humanitas, 2004, pag. 247.

Extras din volumul:

Gramada, A. (2007). Evoluția relațiilor ruso-americe din perspectiva dezbaterii multilateralism-unilateralism. Iași, România: Lumen.

cedează treptat teren în fața unui alt realism, cu influențe acute de expansionism, mai ales de natură economică. Acest lucru era în primul rând dăunător Statelor Unite, pentru că într-un sistem internațional, în care actorul principal începe să dea importanță sporită factorului militar, îi pune în gardă pe ceilalți membri, trezindu-le indignarea, dar și hotărârea de a acționa împotriva unui asemenea demers, care ar putea afecta securitatea internațională, acest lucru luând amploare mai ales după 11 septembrie: „Poziția americană a fost etichetată ca fiind unilaterală și simplistă prin reducerea tuturor problemelor la aspectele militare ale războiului antiterorist, iar Statele Unite au perceput reacția europeană ca un refuz de abordare a unor probleme extrem de importante și grave în același timp.”⁴ Sosise perioada în care toate statele europene se întrebau încotro se îndreaptă politica externă americană. Franța, Germania, altădată parteneri stabili ai Statelor Unite, cred din ce mai mult că: „Prin acțiuni și declarații, guvernării din jurul lui Bush au demonstrat că SUA intenționează să destabilizeze ordinea internațională, să acționeze unilateral în baza unor obiective mult mai ambițioase decât asigurarea securității naționale și să ignore insecuritatea altor state. Guvernul Bush și-a însușit dreptul de a interveni cu forța militară oriunde crede de cuviință, fără acordul aliaților sau al organizațiilor internaționale.”⁵

Acest lucru venea pe fondul unei promisiuni făcute de președintele american în perioada primei sale campanii electorale, de a ține departe America de orice situații care i-ar putea periclita stabilitatea internă și securitatea internațională. Or, toate acțiunile îndeplinite de președintele Bush, de la început până la sfârșit,

---

⁴ Pașcu Ioan Mircea, Vintilă Sergiu. Mari teme ale politicii mondiale – Note de curs – București: SNSPA, 2006, pag. 63.

⁵ <http://www.revista22.ro>.

EVOLUȚIA RELAȚIILOR RUSO-AMERICANE DIN
PERSPECTIVA DEZBATERII
MULTILATERALISM/UNILATERALISM

---

demonstrau că acesta tânjește după vremuri demult uitate, adică după cele din perioada Războiului Rece:

„În campania electorală din 2000, candidatul George W. Bush a declarat că alte națiuni admiră SUA numai dacă sunt puternice, prudente și “modeste”, avertizând electoratul că, dacă America își utilizează puterea în mod “arogant”, celelalte țări vor reacționa. Din nefericire, în primul mandat președintele Bush nu și-a respectat aceasta idee.”⁶

Obsesia aceasta, de a demonstra lumii întregi că America este cel mai puternic stat, l-a făcut pe președintele american să renunțe la prudență, atunci când venea vorba de a-și impune propria viziune ca una general valabilă pentru întreaga națiune americană. Abia recent, după cel de-al doilea mandat, acesta a realizat cât de periculoasă a devenit politica de stat externă pentru americani. Era prea târziu să se dea vina pe un contracandidat slab în alegerile din 2004, iar valorile promovate până la acel moment erau mult viciate, pentru a le putea impune ca unele universale. Este greu de crezut că cel mai democrat regim a fost orbit și a lăsat ca propria securitate să devină atât de incertă, cedând poziții în fața unei aroganțe nemaîntâlnite până atunci în politica externă de la Casa Albă.

În primul mandat al actualului președinte american, majoritatea actorilor sistemului internațional considerau că fără Statele Unite ale Americii, mediul internațional se va găsi într-o stare de confuzie de lungă durată, iar respingerea față de valorile democratice nu va întârzia să apară. Din păcate America a început să fie acuzată de egoism, ipocrizie și imoralitate.

Oricât de mare ar fi critica opiniei publice internaționale față de logica acțiunilor americane în Irak, care a cauzat moartea multor civili, a adus Irakul într-o stare de nesiguranță cu privire la

---

⁶ Ibidem.

Extras din volumul:

Gramada, A. (2007). *Evoluția relațiilor ruso-americane din perspectiva dezbaterii multilateralism-unilateralism*. Iasi, Romania: Lumen.

Angela GRĂMADĂ

---

existența sa ca stat, supremația Statelor Unite nu poate fi contestată de nici un membru al sistemului internațional:

„În pofida criticilor severe ale oponenților și a resentimentelor antiamericane, dominația SUA este indispensabilă pentru funcționalitatea comunității umane. Având un rol esențial pentru menținerea libertății de navigație pe traseele internaționale, pentru finanțarea organizațiilor multinaționale precum ONU, NATO, Banca Mondială și FMI, și pentru controlul armelor de distrugere în masă. Supremația SUA contribuie la menținerea stabilității globale prin atenuarea rivalităților regionale între alte state și prin îngrădirea tendințelor expansioniste ale altor puteri. Fără dominația SUA, ordinea internațională s-ar degrada, numărul statelor eșuate ar crește, iar tensiunile regionale ar degenera în conflicte armate devastante.”⁷

Nu putem să nu amintim aici următorul fapt: dacă în primul mandat electoral al președintelui în exercițiu, acesta dorea să confirme statutul de hegemon mondial al SUA prin politica pe care a purtat-o, în cel de-al doilea mandat, acțiunile lui au fost îndreptate spre refacerea imaginii degradante a diplomației americane. Trebuie să menționăm și încercarea aceluiași președinte american de a rezolva conflictul israelo-palestinian, asupra căruia a insistat foarte mult în cel de-al doilea mandat al său. Surpriza a constituit-o partea de care au trecut Statele Unite, acestea încetând să acționeze ca aliat principal al statului Israel, promovând de această dată ideea de creare a unui stat pentru poporul palestinian. Este acesta încă un capriciu sau sunt intenții bune de această dată?

Este cert că actuala guvernare de la Casa Albă și-a propus după alegerile din anul 2000 să realizeze obiective importante pentru națiunea americană. Acestea au fost îndreptate în primul rând spre consolidarea poziției de hegemon al politicii mondiale

---

⁷ <http://www.revista22.ro>.

Extras din volumul:

Gramada, A. (2007). Evoluția relațiilor ruso-americane din perspectiva dezbaterii multilateralism-unilateralism. Iasi, Romania: Lumen.

EVOLUȚIA RELAȚIILOR RUSO-AMERICANE DIN
PERSPECTIVA DEZBATERII
MULTILATERALISM/UNILATERALISM

---

pe care ele au obținut-o după destrămarea Uniunii Sovietice. Trebuie, însă să recunoaștem că intensificarea acțiunilor îndreptate în mod explicit spre realizarea acestui scop au stat la baza atacului de la 11 septembrie 2001, care a zguduit visul american din temelii și care a reușit pentru o perioadă destul de lungă să-i plaseze utilizarea resurselor în materie de politică externă spre înlăturarea consecințelor acestuia.

1.2. Incoerența noilor concepte de politică externă a Statelor Unite – efect al atacurilor asupra simbolurilor americane

Astăzi evenimentele și fenomenele din lumea internațională se succed cu o rapiditate fără precedent. Ceea ce li s-a întâmplat Statelor Unite ale Americii la 11 septembrie 2001, se datorează, după cum am menționat, tendinței accentuate de export de „democrație” în state care nu cunoșteau acest principiu și care nu erau pregătite pentru un asemenea „dar”. Între țările democratice și non-democratice a apărut un clivaj mult prea mare, de aceea fiecare tabără încearcă să se apere în funcție de capacitățile cu care este dotată. Acest lucru este foarte periculos, deoarece a dus la apariția unui nou proces, care constituie un efect al acestei discrepante între potențialul fiecăreia:

„Distanța uriașă în capabilități militare care separă azi protagoniștii ai scenei mondiale a dus la apariția, în forme noi, a conflictului asimetric – confruntarea între două tabere cu forțe inegale – și la încercarea disperată a părții mai slabe de a identifica căi și mijloace de echilibrare a unui raport de forțe dezavantajoase.”⁸

Apariția acestui proces de instalare a conflictelor asimetriche a făcut ca Statele Unite să înceapă să se contrazică, acțiunile lor de

---

⁸ Ionescu E. Mihail – op. cit., pag.315.

Extras din volumul:

Gramada, A. (2007). Evoluția relațiilor ruso-americane din perspectiva dezbaterii multilateralism-unilateralism. Iași, România: Lumen.

Eqpvkpwctgc "ceguvwk" xqnwo "q" rwvg k
volumul de pe

www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

ucw "fkp" nkdt tkkng "pqcuvtg" r

În discursurile despre relațiile internaționale, ne-am obișnuit să folosim mai multe clișee: atunci când vorbim despre sistemul internațional întrebuițăm, chiar și după terminarea războiului rece, termenii de unipolaritate, bipolaritate, multipolaritate. Este doar o deprindere sau o realitate?

Totuși, Războiul Rece a luat sfârșit, iar clișeele au rămas în memoria politicii externe a statelor care le-au folosit. Acestea tind să realizeze un transfer dintr-o categorie în alta, oscilând, de cele mai multe ori, între multilateralismul foarte în vogă astăzi, printre actorii mici ai sistemului internațional și unilateralismul foarte combătut, oficial, dar care este instrumentul principal de acțiune în favoarea atingerii scopurilor de politică externă a actorilor mari, în special.

Există, însă, un clișeu, care are valoare de adevăr, chiar și în prezent, când au trecut aproape douăzeci de ani de la destrămarea sistemului bipolar al relațiilor internaționale, adică de la destrămarea Uniunii Sovietice, unul dintre cei doi poli, care s-a menținut în viață cu ajutorul armelor nucleare. Acesta ține de tendința de a caracteriza situația geopolitică actuală, dar și cea trecută, prin prisma relațiilor de politică externă ale Statelor Unite ale Americii și Federației Ruse. Nu există stat sau actor internațional, care să nu țină cont în stabilirea intereselor și priorităților naționale de dispoziția politicianilor de la Casa Albă sau Kremlin.

Angela GRĂMADĂ

ISBN 973-166-014-3

Conținutul acestui volum nu reprezintă în mod necesar punctul de vedere al editurii Lumen

Politica

media LUMEN
www.EdituraLumen.com

3D ARTE
www.3darte.ro